



# Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Helemen Andor*

Cím: *Éjjel a mentők autóján*

*Szózat*

Osztályozás

Tárgy

*614.883*

Hely

Idő

*"1924"*

Személy

## Éjjel a mentők autóján

*1924. 1. 3.*

Egy asszony elájult — Tömegnyomor a Lágymányoson — Baj van a telefonközponttal  
Egy kis statisztika

(Köt. v. füz.)

(Old.)

A „Szózat” munkatársa szombaton délután négy órakor megjelent a Budapesti Mentő-Egyesület főnök-utcai palotájában, hogy a budapesti mentők emberfeletti munkájáról egy-két pillanatra beszéljen a „Szózat” olvasói is megismerjék. Az ügyeletes orvos vezetésével a délutáni őrség teljesít szolgálatot. Dr. Nebenführer László inspekcióvezető orvos őrökdi a telefontal, veszi fel a beérkező jelentéseket, oszt szét különféle parancsokat és ő állítja össze a szerelvényeket, amelyek az egyes esetekhez szállanak ki.

### Decemberben hatszázötven esetben vonultak ki a mentők

Egyelőre nincs semmi újság és ezalatt kényelmesen elbeszélgetünk. Az inspekcióvezető felfekteti a különféle naplókönyveket, ahol a budapesti balesetek statisztikai adatai vannak nyilvántartva.

A nyilvántartási jegyzékek szerint december hónapban, helyesebben december 1-től december 27-ig a budapesti mentők nem kevesebb, mint 650 esetben vonultak ki. Ebből tizenkettő az úgynevezett téves kivonulások száma, amikor a mentőket egyszerűen felhívték és minden komoly ok nélkül fűrésztolták a főváros messzeeső külső periferiáira, ahol a kiszállított mentők a jelentett betegnek hírt sem tudták felkutatni. A kivonulások nagyrészt utcai balesetek miatt történtek és pedig 20 esetben autó, 38 esetben villamos elgázolás-hoz szállítottak ki a mentők, vasuti baleset kifelé izben fordult elő, öngyilkosságot ötvenöt esetben követtek el, ebből 14 eset még a helyszínen halálos kimenetellel végződött. Az öngyilkosságok a legkülönfélébb módokat ölelik fel, leggyakoribbak a mérgezések. Decemberben számszerint 31 mérgezőes öngyilkosság történt, késelés, szurkálás 55 esetben fordult elő és itt az a legörvendetesebb, hogy mindegyik esetben alkohol miatt; 45 ipari baleset is történt, a kemény hidegek beálltával azonban lényegesen csökkent ezeknek az eseteknek száma, mert a különféle építési munkálatok a hideg beálltával megakadtak és szünetelnek.

### Összeesett egy asszony a Budafoki-úton

Négy óra harminc perckor élesen berreg a telefon. A budafoki-út 52. szám környékén szolgálatot teljesítő rendőrszem jelenti, hogy egy asszony az úton összeesett. Dr. Nebenführer, aki a jelentést felveszi, azonnal intézkedik, hogy szerelvény álljon elő, a „Szózat” munkatársa is mentősapkát kap, hogy minden feltűnést elkerüljön és dr. Papp Bertalan ellenőrző orvossal beszállunk a pöffögő autóba. A rendkívüli hidegben befagytak a kerek csapágái, a kapu alatt öt percig is küzdőnk kell, amíg elindulunk. A Vilmos eszár-úton megtorlódott a forgalom, szinte lépésről lépésre haladhatunk, a Kalvin-téren többszörös defektussal kell megbirkózni és innen valóságos vergődés az út a Ferencz József-hídon át, végig a Budafoki-úton. Amint elhagyjuk a József-megyét, elhagyott, néptelen területen vissz az út, az autó nagyokat zörken, kétfelől szabad, elhagyatott térség és dr. Papp Bertalan dideregve mondja, hogy a Mentő-egyesületnek tisztán a benzinfogyasztással 100—150.000 koronába kerül ez az út.

— Naponta több millió a kiadásunk és emellett a Mentőorvosok valóságos önfeláldozó szolgálatot teljesítenek. A társadalom közönyös és higgye meg: Virostek igazgató-főorvos lakadatlan buzgalma nélkül rég csődöt mondott volna az egész egyesület. — Reg elhagytuk már az összekötő vasuti hidat, a dermesztő hideg áthatol minden kis poraikánkon. Egy órai vergődés után feltűnik az utp egy integető rendőrszem: helyben vagyunk.

### Ötvenhat család küzd a megfagyással egy deszka-pajtában

*Pajta*, az egy erdélyi elnevezés, a legkezdtelegesebb istállótipusokat *pajtának* hívja a székel földműves. A rendőr megismétli dr. Papp Bertalan előtt a jelentését és hozzáteszi, hogy a beteg beszállították egy közelfekvő istállóba. Az országutról havas mezőnek vágunk neki, elől az 1558. számú repdőr, utána az ápoló,

dr. Papp Bertalan és legvégül a Szózat munkatársa. A rendőr elmondja, hogy ez itt a Légrády testvérek birtoka, az istálló, ahova a beteget szállították, özvegy Légrády Tivadarné, aki Oriai-ú. 8. szám alatt lakik. Tíz perct ha-ladhattunk, amikor gyöngyvilágosság toppan előttük. A Légrády testvérek istállója. Benyitjük a hasadt deszkaajtót és szemünk elé tárul egy olyan megrendítő kép, aminővel talán Gorkij sem találkozott. Egy tizenkétméter hosszú, hatméter széles deszkaistállóban gomolygó ember-tömeg; fülsiketítő lárna, meztelen apró gyer-mékek, akik szalmavackukban teletorokkal ordítanak. A terem közepén szabad tűzhelyek: hagymát dinsztelnek a lakók, többnyire a szomszédos szilvagyár napszámosai és körülvesznek, mint valami elavon hangyaboly.

— Segítsenek rajtunk, megfagyunk ebben az ideletidőben!

Szemlár Ignác né mondja ezt, aki ötödmagával lakik a Légrády-istállóban. Csupaszföldön hálának, és heti négyezer korona lakásbért fizetnek ezért Légrády Tivadarnénak. Összesen ötvenhat család nyomorog elképzelhetetlen módon a Légrády-istállóban, fejenként négyezer korona hetibért, ami Légrády Tivadarnénak havonként egymillió koronát jelent. Ezért az összegért a Belvárosban valóságos palotát bérelhetne ki magának ötvenhat család, de hát a külső Budafoki-úton nem lehet sokat válogatni.

— Efordult tőlünk az Isten — mondja Zsol-ták Gyuláné és csakugyan, mi magunk is ösz-szeremegünk a szívetfacsaró megrendítő képen.

Dr. Papp Bertalan ezalatt a beteggel foglal-kozik. Szatmáry Margit 20 éves cselédeleány a közeli szilvagyárban dolgozott. Napok óta beteg, ma este összeesett. Az összeverődött csoport elbeszéli, hogy napok óta bélvérzése és magas láza van. Papp Bertalan megvizsgálja Szatmáry Margitot, aztán diagnózist mond: Szatmáry Margit disenterias, (vérhas-) gyanus. Int mindenkit, hogy a betegről tartózkodjanak, amíg kiszállanak a Szent László-kórházból fertőtleníteni az egész épületet, mert a mentőknek nem szabad ragályos beteget el-szállítani. Kint vagyunk újra, a félméteres hó-ban, előre törjük magunkat az autóg és bero-

bogunk a szomszédos *Fővárosi Áramfejlesztő Telepre*, a Budafoki-ut 62. szám alá, telefonjelentéseket leadni a Fertőtlenítő-kórházaknak.

## A telefonközpont tíz percig nem jelentkezik

Megnézzük az óránkat, öt óra 35 perc, csengetjük a telefonközpontot és nem jelentkezik. Későbejött várakozás kezdődik, telnek a percek egymásután, Papp dr. a fertőtlenítő kórházakkal nem tud összeköttetésbe lépni. A soffőr, aki már évek óta az egyesület szolgálatában áll, nagyot röhög.

— Kicsengetheti a lelkét a doktor ur! Kérem — fordul most felém *Körmendi* soffőr, aki csak jó viccet akar, annyit mond, hogy „központ” és mindjárt mindenki nevet. *A központ tíz perc múlva jelentkezet. Papp Bertalan* a gyáliuti fertőtlenítő inézettel és a Szent László-kórházzal beszél, aztán visszaszállunk az autóba. Újra szánalmas erőlködés, pöffög, patog az autó és csak hat perc múlva sikerül elindítani.

Hat óra után robogunk be a *Markó-utcai* kapun. Jóformán le sem ráztuk magunkról a zimankót, újabb esetet jelentenek. A felsőkőbányai pályaudvar gyors segélyt kér egy szülő nőhöz. A soffórt átcserelik és az autó *Rémi Gyula*, *Mészöly Ödön* doktorokkal néhány pillanat múlva röhög máris *Kőbánya* felé.

— Ilyen az én derék fiaim élete — lép be *Virosztek* igazgatófőorvos és melegen kezéraz velem. — Éjjel-nappal szolgálják Budapestet. Mindyájunkat érhet baleset — írja ezt meg a budapesti közönségnek és most — akár hiszi, akár nem — a mentők vannak bajban. Sok-sok millió kell a zavartalan adminisztrációnkhoz, ezt az összeget nem tudjuk magunktól előkeríteni. Ha csak a magyar társadalom nem lesz a mentők — megmentője.

Mosolygott ezen *Virosztek* igazgatófőorvos és derével pillantottak rám a lelkes, derék fiuk, — pedig milyen szomorú dolog. *Sirni* lehetne rajta.

*Kelemen Andor.*